

Original Article

Examining the Moderating Role of Gender on the Relationship Between Parental Psychological Control and Peer Victimization with Problematic Mobile Phone Use

Arezou Asghari^{1✉}, Mohammad Moshkani², Amir Hassan Reyhani³

1. Faculty of Humanities, Kosar University of Bojnord, Bojnord, Iran

2. Department of Psychology, Gorgan Branch, Islamic Azad University, Gorgan, Iran

3. Social Psychology, Federal University of Santa Catarina, Brazil

Received: 2024/01/24

Revised: 2025/05/17

Accepted: 2025/07/31

DOI:10.48308/jfr.2025.234582.1694

Highlights

- The present study aimed to design a conceptual model examining the moderating role of gender on the relationship between parental psychological control and peer victimization with problematic mobile phone use.
- The findings indicated that the multiple relationships between parental psychological control and peer victimization with problematic mobile phone use are stronger in female students, and gender plays a significant moderating role in these relationships.
- Considering the moderating role of gender and the greater vulnerability of girls, gender-specific parenting training based on children's gender characteristics can be effective in preventing problematic mobile phone use and reducing psychological harms.

Extended Abstract

Introduction: With recent advancements in technology, tools such as computers, the internet, and mobile phones have profoundly impacted people's lives. Among these modern media, the mobile phone has become one of the most widely used devices worldwide, with its models and functionalities continuously expanding. Evidence suggests that excessive use of mobile phones is associated with other behavioral patterns, including staying up late, frequent texting, and developing emotional dependence—where users feel they cannot live without their phones. While numerous studies have highlighted the role of parental psychological control in the emergence of behavioral problems in adolescents, such as mobile phone dependency, and have also identified peer victimization as a risk factor for social withdrawal and a stronger inclination toward virtual spaces, there is still a lack of comprehensive models that examine these three variables simultaneously, particularly with attention to the moderating role of gender. This study aims to address this gap by proposing that parental psychological control may increase the likelihood of peer victimization, which in turn contributes to problematic mobile phone use among adolescents. Given the gender differences in adolescents' responses to parental pressure and peer interactions, examining the moderating role of gender within this relational framework is deemed essential. By designing a conceptual model that investigates how gender moderates the relationship between parental psychological control, peer victimization, and problematic mobile phone use, this research seeks to deepen the understanding of unhealthy mobile phone use patterns in adolescents and offer a foundation for gender-sensitive interventions.

Method: This study employed a descriptive, correlational research design. The statistical population included middle and high school students (first and second levels of secondary education) in Gorgan city during the 2023–2024 academic year. Based on Krejcie and Morgan's sampling table, 360 students were selected through multistage cluster sampling. The data collection instruments included the Parental

Psychological Control Questionnaire by Soenens et al. (2010), the Peer Victimization Scale by Mynard and Joseph (2000), and the Problematic Mobile Phone Use Questionnaire by Jenaro et al. (2007). Inclusion criteria were: being enrolled in a public middle or high school and providing informed consent to participate in the study. Exclusion criteria included incomplete or invalid questionnaires and withdrawal from participation. To implement the study, a complete list of public secondary schools in Gorgan was obtained from the Department of Education. Schools were selected based on their geographical location. The city was divided into three areas—north, central, and south—and one boys' and one girls' school were randomly selected from each region. At each selected school, one class from each educational level was chosen, and then 20 students were randomly selected from each class. The research objectives were explained to the participants, and they were assured that all data would be used solely for research purposes. After obtaining informed consent, questionnaires were distributed, and participants' questions were answered during completion. SPSS version 26 was used to summarize the data and calculate the correlations among variables.

Results: The multiple regression coefficient for the variables of parental psychological control and peer victimization in predicting problematic mobile phone use among female students was 0.632, with an R-squared value of 0.345. This indicates that these two variables could explain approximately 34% of the variance in problematic mobile phone use among girls. The obtained multiple correlation coefficient in the female group was statistically significant ($p < 0.001$). Among male students, the multiple correlation coefficient for parental psychological control and peer victimization in relation to problematic mobile phone use was 0.781, with an R-squared value of 0.550. This suggests that these two variables accounted for about 55% of the variance in problematic mobile phone use among boys. The multiple correlation coefficient in the male group was also statistically significant ($p < 0.001$). A significant difference was found between the magnitude of the multiple correlation coefficients across genders, indicating that the combined relationship of parental psychological control and peer victimization with problematic mobile phone use was stronger in male students.

Conclusion: The present study revealed that higher levels of parental psychological control and peer victimization were associated with increased problematic mobile phone use among adolescents. The moderating role of gender indicated that these associations were stronger among female students. This suggests that a lack of close interpersonal relationships, feelings of neglect, and social marginalization may drive adolescents to turn to mobile phone use as a way to alleviate loneliness. While such usage may exacerbate emotional loneliness, it significantly reduces social loneliness by providing a sense of personal space and expanding social connections through virtual platforms. This allows adolescents to express their identity, experience individualism, and feel less concerned about being judged or ignored by others—thus, more readily relying on mobile phones to cope with feelings of isolation. Another finding of the study was that girls, more than boys, tend to use digital tools as a compensatory mechanism and source of emotional relief when faced with rejection or psychological control. Therefore, gender should not be considered merely a demographic variable, but also a psychologically influential factor that can affect the intensity and quality of relationships among the study's key variables. This insight underscores the importance of incorporating gender considerations into the design of preventive, educational, and intervention programs.

Keywords: Parental Psychological Control, Peer Victimization, Problematic Use Of Mobile Phones, Gender

How to cite: Asghari, A. , Moshkani, M. and Reyhani, A. H. (2025). Examining the moderating role of gender on the relationship between parental psychological control and peer victimization with problematic mobile phone use. *Journal of Family Research*, 21(4), 129-144. doi: 10.48308/jfr.2025.234582.1694

✉Corresponding Author Email Address: azasghari@gmail.com

Copyright: © 2026 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the creative commons attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

مقاله پژوهشی

بررسی نقش تعدیل گر جنسیت بر رابطه بین کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن با استفاده مشکل‌زا از موبایل

آرزو اصغری^{۱*}، محمد مشکانی^۲، امیر حسن ریحانی^۳

۱. گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کوثر بجنورد، بجنورد، ایران.

۲. گروه روانشناسی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران.

۳. گروه روانشناسی اجتماعی، دانشگاه فدرال سانتا کاتارینا، برزیل.

دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۱۱/۰۴ دریافت نسخه اصلاح شده: ۱۴۰۴/۰۲/۲۷ پذیرش مقاله: ۱۴۰۴/۰۵/۰۹

DOI: 10.48308/jfr.2025.234582.1694

نکات برجسته

- پژوهش حاضر با هدف طراحی یک مدل مفهومی که در آن نقش تعدیل گر جنسیت بر رابطه بین کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن با استفاده مشکل‌زا از موبایل بررسی می‌شود، انجام شد.
- یافته‌ها نشان داد روابط چندگانه کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن با استفاده مشکل‌زا از موبایل در دانش‌آموزان دختر قوی‌تر از پسران است و جنسیت نقش تعدیل گر معناداری در این روابط ایفا می‌کند.
- با توجه به نقش تعدیل گری جنسیت و آسیب‌پذیری بیشتر دختران، آموزش‌های خاص والدگری مبتنی بر ویژگی‌های جنسیتی فرزندان می‌تواند در پیشگیری از استفاده مشکل‌زا از موبایل و کاهش آسیب‌های روان‌شناختی مؤثر باشد.

چکیده: هدف از انجام این پژوهش بررسی نقش تعدیل گر جنسیت بر رابطه بین کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن با استفاده مشکل‌زا از موبایل بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی، و جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان مقطع متوسطه اول و دوم شهر گرگان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند. نمونه آماری شامل ۳۶۰ دانش‌آموز بود که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات شامل پرسشنامه‌های کنترل روانشناختی والدین سوننز و همکاران (۲۰۱۰)، قربانی همسالان شدن مارینارد و جوزف (۲۰۰۰) و استفاده مشکل‌زا از موبایل جنارو و همکاران (۲۰۰۷) بود. داده‌ها با استفاده از آماره‌های رگرسیون سلسله مراتبی، رگرسیون چندمتغیری و آزمون Z و با استفاده از نرم‌افزار SPSS26 مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد بین کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن با استفاده مشکل‌زا از موبایل دانش‌آموزان رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد ($P < 0.05$). کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن به ترتیب ۳۴ و ۵۵ درصد از تغییرات استفاده مشکل‌زا از موبایل را تبیین می‌کنند. همچنین روابط چندگانه کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن با استفاده مشکل‌زا از موبایل در دانش‌آموزان دختر قوی‌تر از پسران بوده است. با توجه به یافته‌های به دست آمده، به نظر می‌رسد استفاده مشکل‌زا از موبایل می‌تواند به واسطه متغیرهای کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن با توجه به نقش جنسیت، پیش‌بینی شود.

کلیدواژه‌ها: کنترل روانشناختی والدین، قربانی همسالان شدن، استفاده مشکل‌زا از موبایل، جنسیت

استناد به این مقاله: اصغری، الف، مشکانی، م. و ریحانی، الف. (۱۴۰۴). بررسی نقش تعدیل گر جنسیت بر رابطه بین کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن با استفاده مشکل‌زا از موبایل. خانواده پژوهی، ۲۱(۴)، ۱۲۹-۱۴۴. doi: 10.48308/jfr.2025.234582.1694

*نویسنده مسئول: azasghari@gmail.com

مقدمه

با پیشرفت‌های اخیر در فناوری، ابزاری مانند رایانه، اینترنت و تلفن همراه در حال حاضر زندگی مردم را عمیقاً تحت تأثیر قرار داده است (ران، لی و ژانگ^۱، ۲۰۲۲). یکی از رسانه‌های نوین که امروزه توسط بسیاری از افراد در سراسر جهان مورد استفاده قرار می‌گیرد تلفن همراه است که به طور روز افزون به مدل‌ها و قابلیت‌های آن افزوده می‌شود (تیاگی، پراساد و بهاتیا^۲، ۲۰۲۱). استفاده مشکل‌زا از تلفن همراه^۳ به عنوان استفاده مکرر و نامناسب از تلفن تعریف می‌شود که نشانه‌های اختلال مصرف مواد^۴ از قبیل وسوسه، تحمل، ترک، استفاده مکرر به رغم پیامدهای نامطلوب و فقدان را به همراه دارد (چیون^۵، ۲۰۱۸). شواهد نشان دهنده آن است که استفاده مفرط از تلفن همراه مرتبط با الگوهای رفتاری دیگر از جمله بیدار ماندن در شب و اشتغال به تبادل پیام کوتاه (یانگ، آسبوری، گریفیث^۶، ۲۰۱۹) و همچنین وابستگی عاطفی است که در ذهن کاربران ایجاد می‌شود، به طوری که این افراد معتقدند بدون استفاده از تلفن همراه قادر به زندگی کردن نیستند (رضایی، ۱۳۹۹). مطالعات عباسی، معینی و پوردلیان (۱۳۹۷) نشان داد که بین استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه و فضای مجازی با رفتارهای پرخطر همبستگی معنادار وجود دارد. شریفی رهنمو و همکاران (۱۴۰۰) دریافتند که اعتیاد به موبایل با میزان رفتارهای پرخطر رانندگی جوانان رابطه معنادار دارد.

شناخت خانواده‌ها به ویژه والدین از تغییرات و رفتارهای این دوران می‌تواند در کاهش چالش‌های موجود و برقراری ارتباط با نوجوان مؤثر باشد (باربریز، وراسترو، پایا و کواتروپانی^۷، ۲۰۲۰). بر این اساس یکی از عوامل مهم تأثیرگذاری خانواده بر رفتارهای پرخطر شیوه‌های تربیتی والدین^۸ است و روابط خانوادگی و کنترل والدین اهمیت به سزایی در شروع رفتارهای پرخطر^۹ و مشکلات ناشی از آنها را دارند (دایر، گودمن و هاردی^{۱۰}، ۲۰۲۲). کنترل روانشناختی والدین^{۱۱} حالت خاصی از ابعاد والدگری و نوع مخربی از شیوه‌های والدگری است که والدین از آن استفاده می‌کنند تا فرزندانشان را با انتظارات خود منطبق کنند (عباسی و یوسفی، ۱۳۹۹). این والدین اغلب از استراتژی‌های کنترل‌کننده و مداخله‌گر (مانند ایجاد احساس گناه، ترک دوست داشتن، دوری کردن و تایید مشروط) استفاده می‌کنند. کنترل روانشناختی به طور کلی تأثیر مخرب بر خویشستن نوجوان و دخالت در دنیای خصوصی عواطف و افکار وی باعث عزت‌نفس^{۱۲} پایین، ناتوانی در تصمیم‌گیری هوشیارانه و ناسازگاری در مدرسه می‌شود (حیدری، محب، واحدی و علیوندی‌وفا، ۱۴۰۱). علاوه بر این کنترل روانشناختی از طریق دخالت مفرط و القای احساس گناه به ایجاد احساس ناایمنی و ناکامی و در نتیجه افزایش مشکلات برونی‌سازی^{۱۳} در فرزندان می‌شود (کاینز، سوننز و بیرز^{۱۴}، ۲۰۲۱). مطالعات نشان داده‌اند که کنترل روانشناختی والدین یکی از پیشبین‌های قدرتمند رفتارهای پرخطرگزارانه است (چیونگ^{۱۵} و همکاران، ۲۰۲۲). برخی مطالعات نشان داده‌اند که محیط خانواده به طور معنی‌داری بر افزایش رفتارهای جامعه‌پسند^{۱۶} (دایر و همکاران، ۲۰۲۲) اثریخس است. بین کنترل روانشناختی والدین و خودکارآمدی^{۱۷} عمومی با رفتارهای پرخطر نوجوانان (حیدری و همکاران، ۱۴۰۱) و پیامدهای منفی تحصیلی و رفتارهای ناسازگارانه (بلوسوم^{۱۸} و همکاران، ۲۰۱۹)، سطوح ناکارآمد وابستگی و استقلال (کاینز و همکاران، ۲۰۲۱)، سطح پایین‌تر اعتماد به نفس (فاهرتی^{۱۹} و همکاران، ۲۰۲۰)، سوءمصرف مواد و رفتارهای پرخطر سایبری^{۲۰} (رام و مترگر^{۲۱}، ۲۰۱۸) مرتبط است.

یکی از استرس‌های بین‌فردی مهمی که نوجوانان ممکن است تجربه کنند، قربانی شدن توسط همسالان^{۲۲} است (یعقوبی، بیرشک، عاقبتی و عاشوری، ۱۴۰۰). قربانی شدن توسط همسالان به تجربه رفتارهای

پرخاشگرانه از سوی سایر کودکان یا نوجوانانی اطلاق می‌شود که خواهر یا برادر فرد نبوده و لزوماً همسن فرد نیز نیستند و می‌تواند به شکل فیزیکی (مثل لگد زدن، مشت زدن)، کلامی (مثل ناسزا گفتن، تهدید کردن)، رابطه‌ای یا اجتماعی (مثل اخراج کردن از گروه، نادیده گرفتن) و اشکال دیگر خود را نشان دهد (ایفلاند، کلی و نیونر^{۲۳}، ۲۰۲۳). در مورد شیوع قربانی شدن پژوهش‌های متنوعی وجود دارد اما طبق گزارش‌ها شیوع آن در نوجوانی افزایش می‌یابد. برخی پژوهش‌ها نشان می‌دهد از هر ۵ نوجوان یک نفر در معرض قربانی شدن توسط همسالان قرار دارد (کولی، فات و هافمن^{۲۴}، ۲۰۲۱). پژوهش‌ها نشان می‌دهد قربانی شدن توسط همسالان سلامت جسمانی نوجوانان را تهدید می‌کند و افراد را مستعد بیماری‌های جسمانی مانند سردرد، شکم درد، التهاب و لرزش می‌کند (بدری گرگری، فتحی، نعمتی و محمدی، ۱۴۰۱). مبتنی بر رویکرد شناختی، تجربه قربانی شدن توسط همسالان بر شناخت فرد نسبت به خود، دیگران و آینده اثر منفی می‌گذارد باعث شکل‌گیری طرحواره‌های آسیب‌زا^{۲۵} شده و پیامدهای روانشناختی جدی مانند افسردگی^{۲۶} و مشکلات درونی سازی شده، کاهش اعتماد به نفس را به دنبال دارد (شاکتر، لیزارد، کاپرم و باخ^{۲۷}، ۲۰۲۱). قربانیان قلدری همسالان فاقد مهارت‌های اجتماعی خاصی هستند و تمایل به انجام رفتارهای ناسازگارانه مانند پرخاشگری منفعل یا تسلیم و اطاعت دارند. همین رویه موجب تقویت قلدرها می‌شود و احتمال قربانی شدن در آینده را افزایش می‌دهد و موجب تحمل شکست، تحقیر و کاهش امیدواری در بزرگسالی می‌شود (محمدحسینی، شیرالی‌نیا و عباس‌پور، ۱۴۰۲). در این راستا شیرافکن و همکاران (۱۳۹۹) دریافتند که بین اعتیاد به فضای مجازی با قلدری سایبری رابطه مثبت وجود دارد. آلوارز-گارسیا^{۲۸} و همکاران (۲۰۱۵) بیان می‌کنند که ریسک فاکتورهای قربانی خشونت سایبری شامل: سن پایین، قربانی خشونت در فضای حقیقی، کنترل ضعیف والدین، استفاده زیاد از اینترنت و شبکه‌های مجازی می‌باشد. همچنین کوکینوس^{۲۹} و همکاران (۲۰۲۰) نشان می‌دهند که قلدری سایبری با ویژگی‌های شخصیتی بی‌احساس، تکانه‌ای، افسردگی، مهارت پایین ارتباطی، استفاده زیاد از اینترنت ارتباط معناداری را گزارش کرده است.

اگرچه پژوهش‌های متعددی به نقش کنترل روان‌شناختی والدین در بروز مشکلات رفتاری نوجوانان از جمله وابستگی به تلفن همراه اشاره کرده‌اند، و همچنین قربانی شدن توسط همسالان به عنوان یک عامل خطر برای کناره‌گیری اجتماعی و گرایش به دنیای مجازی مطرح شده است، اما تاکنون مدلی که این سه متغیر را در کنار هم و با در نظر گرفتن نقش جنسیت بررسی کند، کمتر مورد توجه قرار گرفته است. در این پژوهش تلاش می‌شود با تکیه بر شواهد نظری و تجربی، فرض شود که کنترل روان‌شناختی والدین می‌تواند با افزایش احتمال تجربه قربانی شدن توسط همسالان، به استفاده مشکل‌زای موبایل در نوجوانان منجر شود. همچنین، با توجه به تفاوت‌های جنسیتی در پاسخ به فشارهای والدینی و تعاملات همسالان، بررسی نقش تعدیل گر جنسیت در این الگوی رابطه ضروری به نظر می‌رسد. این مطالعه با هدف پر کردن این شکاف پژوهشی، می‌تواند به درک عمیق‌تری از مسیرهای شکل‌گیری استفاده ناسالم از تلفن همراه در نوجوانان کمک کند و مبنایی برای مداخلات مبتنی بر جنسیت فراهم آورد. بنابراین پژوهش حاضر با هدف طراحی یک مدل مفهومی که در آن نقش تعدیل گر جنسیت بر رابطه بین کنترل روان‌شناختی والدین و قربانی همسالان شدن با استفاده مشکل‌زا از موبایل بررسی می‌شود، انجام شد.

روش پژوهش

روش پژوهش از نوع توصیفی با طرح همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان مقطع متوسطه اول و دوم شهر گرگان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند. بر اساس جدول کرجسی و مورگان تعداد ۳۶۰ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. ملاک‌های ورود به پژوهش تحصیل در مقطع اول و دوم متوسطه مدارس دولتی، رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش بود و ملاک‌های خروج نیز وجود پرسشنامه مخدوش و انصراف از ادامه شرکت در پژوهش بود.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک (مشخصات فردی-اجتماعی): این پرسشنامه شامل مشخصاتی از قبیل: سن، جنس و مقطع تحصیلی بود.

مقیاس کنترل روانشناختی والدین: این مقیاس توسط سوننز^{۳۰} و همکاران (۲۰۱۰) ساخته شده و میزان کنترل روانشناختی والدین ادراک شده از سوی نوجوانان را می‌سنجد. این مقیاس شامل ۱۶ گویه است که ۸ ماده آن کنترل روانشناختی وابسته‌مدار و ۸ ماده دیگر آن کنترل روانشناختی پیشرفت‌مدار را می‌سنجد. از شرکت‌کننده خواسته شده که به سؤالات در یک طیف لیکرت ۵ امتیازی از ۱ به شدت مخالفم تا ۵ به شدت موافقم پاسخ دهند. حداقل نمره در این پرسشنامه ۱۶ و حداکثر ۸۰ است، هرچه نمره فرد بالاتر باشد نشان‌دهنده کنترل روانشناختی بالای والدین است. در پژوهش سوننز و همکاران (۲۰۱۰) ضریب اعتبار خرده مقیاس‌ها برای کنترل روانشناختی وابسته‌مدار ۰/۷۳ گزارش شد و برای کنترل روانشناختی پیشرفت‌مدار ۰/۸۱ گزارش شد، که نشان از همسانی درونی مطلوب خرده مقیاس‌ها می‌باشد. برای روایی بر اساس روایی محتوایی سوننز و همکاران (۲۰۱۰) روایی مطلوبی برای این مقیاس گزارش کردند. در پژوهش حیدری و همکاران (۱۴۰۱) ضریب پایایی به روش آلفای کرونباخ برای مقیاس کنترل روانشناختی وابسته‌مدار ۰/۶۶ و مقیاس کنترل روانشناختی پیشرفت‌مدار ۰/۷۹ به دست آمد. پایایی پرسشنامه در پژوهش حاضر به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۳ به دست آمد.

مقیاس قربانی چندبعدی همسالان: این مقیاس را مارینارد و جوزف^{۳۱} در سال ۲۰۰۰ به منظور اندازه‌گیری ویژگی قربانی شدن ساخته‌اند و ۱۶ آیتم دارد که قربانی شدن را به صورت سازه‌ای چهار بعدی اندازه‌گیری می‌کند. این خرده مقیاس‌ها عبارت‌اند از: قربانی شدن فیزیکی، قربانی شدن کلامی، قربانی شدن اجتماعی و حمله برای تملک (بلوطینگان و طالع‌پسند، ۱۳۹۵). میزان پایایی مقیاس با روش آلفای کرونباخ برای هر کدام از خرده مقیاس‌ها به ترتیب برابر با ۰/۸۵، ۰/۷۵، ۰/۷۷ و ۰/۷۳ به دست آمده است (فلمنینگ و یاکوبسن^{۳۲}، ۲۰۰۹). پاسخ‌دهی به پرسشنامه در یک طیف لیکرت سه گزینه‌ای از ۱=هرگز، ۲=تبرخی اوقات و ۳=همیشه نمره‌گذاری می‌شود. حداقل نمره در این پرسشنامه ۱۶ و حداکثر ۴۸ است، هرچه نمره فرد بالاتر باشد نشان‌دهنده قربانی همسالان شدن بالاتر است. برای بررسی اعتبار مقیاس چندبعدی از روش همسانی درونی با بهره‌گیری از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. نتایج نشان داده که این مقیاس از اعتبار قابل قبولی برخوردار است و می‌توان از آن به منزله ابزاری معتبر برای سنجش قربانی شدن چندبعدی دانش‌آموزان

بهره برد. در پژوهش یعقوبی و همکاران آلفای کرونباخ برای کل مقیاس $0/87$ و برای هر کدام از خرده مقیاس ها بین $0/71$ تا $0/73$ به دست آمد. پایایی پرسشنامه در پژوهش حاضر به روش آلفای کرونباخ $0/79$ به دست آمد. پرسشنامه استفاده مشکل زا از موبایل: به دنبال استفاده بی رویه از تلفن همراه، جنارو، فلورس، گومز^{۳۳} و همکاران در سال ۲۰۰۷ این پرسشنامه را ساخته و پایایی مقیاس به روش همسانی درونی روی دانشجویان دختر و پسر اسپانیایی $0/85$ گزارش شده است (جنارو و همکاران، ۲۰۰۷). این مقیاس بر اساس ده شاخص روان شناختی از راهنمای تشخیصی آماری اختلال های روانی ویراست چهارم، تهیه شده است، هیچ خرده مقیاسی ندارد و در یک طیف لیکرت شش گزینه ای از ۱=هرگز، ۲=تقریباً هرگز، ۳=برخی اوقات، ۴=اغلب، ۵=تقریباً همیشه و ۶=همیشه نمره گذاری می شود. در پژوهشی که به منظور بررسی روایی و پایایی نسخه فارسی این پرسشنامه انجام شده است ۲۱ ماده آن دارای روایی مناسبی تشخیص داده شده اند (عطادخت، حمیدی فر و محمدی، ۱۳۹۳). حداقل نمره در این پرسشنامه ۲۱ و حداکثر ۱۲۶ است، هرچه نمره فرد بالاتر باشد نشان دهنده استفاده مفراط او از تلفن همراه است. اصغری و میان آبادی (۱۴۰۲) پایایی این پرسشنامه را با استفاده از روش بازآزمایی و آلفای کرونباخ $0/87$ گزارش کردند. یافته های حسینی اسفیدواجانی و همکاران (۱۴۰۲) بیانگر اثر مستقیم هیجان های منفی بر ترس از درحاشیه ماندن و قربانی قلدری معنادار است و ترس از درحاشیه ماندن بر قربانی قلدری سایبری اثر مستقیم دارد. پایایی پرسشنامه در پژوهش حاضر به روش آلفای کرونباخ $0/78$ به دست آمد.

روند اجرای پژوهش

روش اجرای پژوهش این گونه بود که ابتدا فهرستی از تمامی مدارس دوره اول و دوم متوسطه از آموزش و پرورش شهر گرگان تهیه شد. برای گزینش مدارس از منطقه جغرافیایی آن ها استفاده شد؛ بدین صورت که ابتدا شهر به مناطق شمال، مرکز و جنوب تقسیم بندی شد و از هر منطقه جغرافیایی یک مدرسه پسرانه و یک مدرسه دخترانه به تصادف انتخاب شد. با مراجعه به هریک از مدارس، از میان هریک از دوره ها، یک کلاس و از هر کلاس ۲۰ نفر به صورت تصادفی انتخاب شد. آنگاه هدف پژوهش برای اعضای نمونه توضیح داده شد سپس به آن ها اطمینان داده شد که از داده ها فقط برای اهداف پژوهش استفاده می شود. بعد از جلب رضایت آزمودنی ها، پرسش نامه ها توزیع شد و در حین پرکردن پرسش نامه به سؤالات آن ها پاسخ داده شد. برای خلاصه سازی داده ها و محاسبه همبستگی بین متغیرها از نرم افزار SPSS نسخه ۲۶ استفاده شد. ملاحظات اخلاقی زیر جهت حسن انجام پژوهش رعایت گردید: ۱. اصل رازداری و محرمانگی نتایج پژوهش، بدین منظور از شرکت کنندگان خواسته شد که از نوشتن نام و نام خانوادگی بپرهیزند، ۲. کسب رضایت آگاهانه جهت شرکت در پژوهش، ۳. حفظ سلامت جسمی و روانی شرکت کنندگان در طول اجرای پژوهش، ۴. در اولویت قرار دادن اینکه اگر افراد تمایل به شرکت در پژوهش را نداشتند، به خواست آنها احترام گذاشته شود، ۵. آگاه کردن شرکت کنندگان از نتایج پژوهش به طور اجمالی.

یافته ها

پس از بررسی متغیرهای جمعیت شناختی، در جدول ۱، توزیع و درصد فراوانی مربوط به هر یک از متغیرهای سن، جنس و مقطع تحصیلی برای آزمودنی های شرکت کننده در پژوهش ارائه شده است.

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرهای جمعیت‌شناختی آزمودنی‌های مورد مطالعه

متغیر		فراوانی	درصد
سن	۱۵	۲۰۵	۵۶/۹
	۱۶	۱۵۵	۴۳/۱
جنس	دختر	۱۷۳	۴۸/۲
	پسر	۱۸۷	۵۱/۸
مقطع تحصیلی	اول متوسطه	۱۶۸	۴۶/۵
	دوم متوسطه	۱۹۲	۵۳/۵

نتایج جدول ۱ نشان داد که از میان شرکت‌کنندگان در پژوهش ۲۰۵ نفر معادل (۵۶/۹) ۱۵ سال داشتند و ۱۵۵ نفر معادل (۴۳/۱) ۱۶ سال داشتند. همچنین ۴۸/۲ درصد دانش‌آموزان دختر و ۵۱/۸ درصد دانش‌آموزان پسر بودند که با توجه به اهمیت متغیر جنسیت سعی بر آن شده که تعداد پسران و دختران نزدیک به هم انتخاب شود. ۴۶/۵ درصد دانش‌آموزان در مقطع اول متوسطه و ۵۳/۵ درصد در مقطع دوم متوسطه مشغول به تحصیل بودند. جدول ۲، میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۲: شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش به تفکیک جنسیت

جنسیت				
متغیر		دختران		پسران
		میانگین	انحراف معیار	میانگین
کنترل روانشناختی والدین (طیف نمره: ۱۶-۸۰)		۷۷/۲۳	۱۱/۴۷	۷۴/۱۶
قربانی همسالان شدن (طیف نمره: ۱۶-۴۸)		۳۲/۱۸	۵/۲۳	۳۱/۳۵
استفاده مشکل‌زا از موبایل (طیف نمره: ۲۱-۱۲۶)		۹۸/۱۴	۱۸/۶۳	۱۱۱/۷۳

با توجه به داده‌های جدول ۲، میانگین متغیرهای کنترل روانشناختی والدین، قربانی همسالان شدن و استفاده مشکل‌زا از موبایل بین دختران و پسران تفاوت‌هایی مشاهده می‌شود. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳
۱. کنترل روانشناختی والدین	-		
۲. قربانی همسالان شدن	۰/۵۶**	-	
۳. استفاده مشکل‌زا از موبایل	۰/۳۲**	۰/۴۹**	-

* $P < 0.05$ ، ** $p < 0.01$

با توجه به نتایج جدول ۳، بین کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن با استفاده مشکل‌زا از موبایل رابطه مثبت وجود دارد به عبارتی هرچه کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن بیشتر باشد، میزان استفاده مشکل‌زا از موبایل نیز افزایش می‌یابد. ضرایب همبستگی مشاهده شده در سطح خطای ۰/۰۱ معنادار بوده است.

قبل از تحلیل استنباطی داده‌ها، از طریق نمودار باکس ویسکر داده‌های پرت هر متغیر بررسی و داده پرت مشاهده نشد. خطی بودن متغیرها از طریق نمودار پراکندگی مورد بررسی قرار گرفت و تأیید شد. جهت بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده گردید که عدم معناداری نتایج این آزمون برای تمامی متغیرها در سطح ۰/۰۵ حکایت از نرمال بودن توزیع داده‌های مربوط به متغیرهای پژوهش داشت. به منظور بررسی مفروضه استقلال خطاها از آماره دوربین-واتسون استفاده شد و مقدار آن ۱/۷۸۱ بدست آمد که نشان‌دهنده برقراری این مفروضه است. هم‌خطی چندگانه متغیرهای پیشبین با استفاده از آماره تحمل و عامل تورم واریانس مورد بررسی قرار گرفت و نتایج نشان داد که ارزش‌های تحمل بدست آمده برای متغیرها ۰/۲۴۵ بود که بالاتر از ۰/۱۰ است. همچنین مقدار عامل تورم واریانس بدست آمده برای متغیرها ۱/۸۲ بود که کوچکتر از ۱۰ است و نشان دهنده عدم هم‌خطی چندگانه بین متغیرها می‌باشد. باشد. برای آزمون سؤال پژوهش مبنی بر نقش تعدیل کنندگی جنسیت در رابطه کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن با استفاده مشکل‌زا از موبایل، با توجه به این که جنسیت یک متغیر اسمی است و در مطالعات نقش تعدیل کننده دارد، آزمون آماری مناسب تحلیل رگرسیون سلسله مراتبی است. همچنین برای تأیید نتایج از آزمون Z مقایسه ضرایب همبستگی چندگانه در دو جنس به عنوان تحلیل تکمیلی استفاده شد. در جدول ۴ نتایج تحلیل رگرسیون سلسله مراتبی برای متغیر تفکر انتقادی آمده است.

جدول ۴: نتایج تحلیل رگرسیون سلسله مراتبی متغیرهای پیشبین بر استفاده مشکل‌زا از موبایل

جنسیت	متغیرها	R	R ²	F	P	t	p
دختر	کنترل روانشناختی والدین	۰/۶۳۲	۰/۳۴۵	۴۸/۲۶	۰/۰۰۱	۵/۵۹۸	۰/۰۰۲
	قربانی همسالان شدن					۲/۳۱۱	۰/۰۰۱
پسر	کنترل روانشناختی والدین	۰/۷۸۱	۰/۵۵۰	۱۱۰/۱۹	۰/۰۰۱	۵/۴۶۶	۰/۰۰۳
	قربانی همسالان شدن					۲/۴۹۱	۰/۰۰۰

با توجه به نتایج جدول ۴، ضریب رگرسیون چندگانه متغیرهای کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن با استفاده مشکل‌زا از موبایل در در دانش‌آموزان دختر برابر با ۰/۶۳۲ و مقدار مجذور آن ۰/۳۴۵ بوده است که نشان می‌دهد متغیرهای کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن توانسته‌اند حدود ۳۴ درصد از تغییرات استفاده مشکل‌زا از موبایل را در دانش‌آموزان دختر تبیین کنند. مقدار ضریب همبستگی چندگانه به دست آمده در دختران نیز از نظر آماری معنادار می‌باشد ($p < ۰/۰۰۱$). همچنین در پسران ضریب همبستگی چندگانه متغیرهای کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن با استفاده مشکل‌زا از موبایل برابر ۰/۷۸۱ و مقدار مجذور آن ۰/۵۵۰ بود. بدین مفهوم که دو متغیر مذکور توانسته اند حدود ۵۵ درصد از تغییرات استفاده مشکل‌زا از موبایل را در دانش‌آموزان پسر تبیین کنند. همچنین ضریب همبستگی چندگانه

بدست آمده در پسران از نظر آماری معنادار بود ($p < 0/01$). مقایسه ضرایب همبستگی چندگانه متغیرهای متغیرهای کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن با استفاده مشکل‌زا از موبایل در دانش‌آموزان دختر و پسر با استفاده از آزمون Z ارائه شده است.

جدول ۵: مقایسه ضرایب همبستگی چندگانه متغیرها بر استفاده مشکل‌زا از موبایل در دو جنس

جنسیت	همبستگی چندگانه R	Zr	مقدار Z	p
دختران	۰/۷۸۱	۰/۹۸۲	۲/۶۹۹	۰/۰۰۱
پسران	۰/۶۳۲	۰/۷۰۴		

بر اساس نتایج جدول ۵، با توجه به این که مقدار Z به دست آمده (۲/۶۹۹) بزرگ‌تر از Z جدول (۲/۵۸) در سطح خطای ۰/۰۱ می‌باشد، می‌توان گفت که بین میزان دو ضریب همبستگی چندگانه در دو جنس، تفاوت معناداری مشاهده می‌شود. بدین معنی که روابط چندگانه متغیرهای کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن با استفاده مشکل‌زا از موبایل در دانش‌آموزان دختر بیشتر است.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی نقش تعدیل‌گر جنسیت بر رابطه بین کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن با استفاده مشکل‌زا از موبایل انجام شد. تجزیه و تحلیل داده‌های بدست آمده در مطالعه حاضر نشان داد که هرچه کنترل روانشناختی والدین و قربانی همسالان شدن بیشتر باشد، میزان استفاده مشکل‌زا از موبایل در نوجوانان نیز افزایش می‌یابد و نقش تعدیل‌گر جنسیت نشان داد که این همبستگی بین متغیرها در دانش‌آموزان دختر بیشتر است. این یافته با نتایج پژوهش حیدری و همکاران (۱۴۰۱)، شیرافکن و همکاران (۱۳۹۹)، دایر و همکاران (۲۰۲۲)، کوکینوس و همکاران (۲۰۲۰)، بلوسوم و همکاران (۲۰۱۹)، رام و مترگر (۲۰۱۸)، آلوارز و همکاران (۲۰۱۵) همسو بود.

در تبیین این یافته می‌توان گفت والدینی که از شیوه‌هایی مانند تهدید عاطفی، القای گناه یا طرد روانی برای کنترل فرزند خود استفاده می‌کنند، زمینه‌ساز تضعیف مهارت‌های اجتماعی، کاهش عزت‌نفس و شکل‌گیری خودپنداره منفی در فرزند می‌شوند. چنین کودکانی معمولاً در تعامل با همسالان دچار ضعف در جرأت‌ورزی، ترس از طرد، و وابستگی بیش از حد به تأیید دیگران هستند که این ویژگی‌ها می‌تواند آن‌ها را در موقعیت‌های آسیب‌پذیرتر اجتماعی قرار دهد. در نتیجه، احتمال تجربه رفتارهای آزاردهنده و قلدری از سوی همسالان در این گروه از نوجوانان بیشتر می‌شود. کنترل روان‌شناختی والدین می‌تواند با افزایش مشکلات بین‌فردی و تعارض در روابط با همسالان همراه باشد. بر این اساس، می‌توان کنترل والدین را یکی از عوامل زمینه‌ساز تجربه قربانی شدن در محیط اجتماعی نوجوانان تلقی کرد (کوکینوس و همکاران، ۲۰۲۰). نوجوانان با شیوه تربیتی بی‌کفایت، بالاترین مشکلات رفتاری را دارند، زمانی که نوجوان در فضایی از خانواده قرار گیرد که آرامش و روابط عاطفی در این نظام خانواده درگیر اختلال باشد، این فرزندان آرامش را در بیرون از خانه می‌جویند و لذت را در خوشگذرانی‌ها و فضای مجازی می‌یابند. نوجوانانی که در فضایی از نظارت نامناسب

والدینی قرار می‌گیرند، در سرمشق‌دهی رفتارهای اجتماعی با شکست مواجه می‌شوند. نوجوان به دلیل تجربه اندک و مهارت سازگاری کم آمادگی بیشتری برای پرداختن به انواع رفتارهای پرخطر را دارد. لذا بر این اساس نظارت ناکافی از جانب والدین در گرایش نوجوان به استفاده آسیب‌زا از موبایل مؤثری دارد (دایر و همکاران، ۲۰۲۲). همچنین در کنترل روانشناختی، والدین با ورود به حیطه افکار، احساسات و رفتارهای فرزند با ایجاد احساسات درونی مانند شرم، گناه، غرور و اضطراب، مانع از بروز حس خودپیزی و استقلال در او می‌شوند. فقدان روابط صمیمانه در زندگی، مورد توجه واقع نشدن و در حاشیه ماندن منجر می‌شود دانش آموزان نیز برای رفع تنهایی به استفاده از تلفن همراه روی بیاورند، زیرا استفاده از این ابزار شاید موجب افزایش تنهایی هیجانی شود، اما به میزان زیادی تنهایی اجتماعی را کاهش می‌دهد و ضمن ایجاد خلوت مستقل فردی، رابطه اجتماعی فرد را در بستر شبکه‌های مجازی گسترش داده و امکان خوداظهاری هویتی و فردگرایی را فراهم می‌آورد و به افراد این فرصت را می‌دهد که دیگر نگران مورد توجه قرار نگرافتن و سرزنش توسط دیگران نباشند و خیلی راحت و به شکل گسترده‌تر برای رفع احساس تنهایی و انزوا از تلفن همراه استفاده کنند (حیدری و همکاران، ۱۴۰۱).

علاوه بر این، به نظر می‌رسد افرادی که تجربه قربانی همسالان شدن دارند، اغلب رفتارهای کناره‌گیری را نسبت به همسالانشان نشان می‌دهند، ترجیح می‌دهند تنها باشند. مبتنی بر نظریه فشار عمومی روابط اجتماعی تنش‌زا و پر استرس توسط همسالان بروز رفتارهای ناهمنوا با هنجارهای جامعه را افزایش می‌دهد. بر اساس این مدل از آنجاییکه ادراک قلدری توسط همسالان عمدتاً ناعادلانه ادراک می‌شود (چون قلدری هنجارهای اساسی عدالت را نقض می‌کند)، بزرگ تلقی می‌شود (چون ارتباط با همسالان در زندگی نوجوانان نقش مهمی دارد)، مبتنی بر کنترل اجتماعی مرسوم نباید رخ دهد (چون بیشتر به دور از قدرت بزرگسالان اتفاق می‌افتد) (یعقوبی و همکاران، ۱۴۰۰) و از طرفی فرد را در معرض دیگر قلدرها قرار می‌دهد، هیجانات منفی زیادی از جمله خشم، غم، اضطراب و احساس گناه در فرد قربانی باعث می‌شود به خودی خود به برقراری ارتباطات چهره به چهره با دیگران تمایل کمتری نشان دهد و تمایل داشته باشد از طریق پیام کوتاه یا سایر برنامه‌های کاربردی شبکه‌های اجتماعی بر روی گوشی‌های هوشمند ارتباط برقرار کند (چاکتر و همکاران، ۲۰۲۱). علاوه بر این سایر کارکردهای گوشی‌های هوشمند به افراد امکان دسترسی به انواع سرگرمی‌ها مانند بازی را می‌دهند و یا به افراد اجازه می‌دهند اطلاعات خود را از طریق گشت و گذار در اینترنت به دست آورند و دیگر نیازی به ارتباط مستقیم با دیگران نداشته باشند یا تصور می‌کنند ممکن است عملی در دنیای واقعی از آنها سر بزند که امکان شرم‌ساری آنها را فراهم آورد، کمک می‌کند تا نیازی به قرارگیری در موقعیت‌های ناراحت‌کننده و مکان‌هایی که عموم مردم حضور دارند، نباشد. در نتیجه به نظر می‌رسد افراد با تجربه قربانی همسالان شدن، به گوشی‌های تلفن همراه و محیط مجازی آن بیشتر وابسته شوند و استفاده بیشتری از آن کنند (آلوارز و همکاران، ۲۰۱۵).

یافته‌های این پژوهش نشان داد که کنترل روان‌شناختی والدین و تجربه قربانی شدن توسط همسالان، هر دو با استفاده مشکل‌زای تلفن همراه در نوجوانان رابطه‌ای مثبت و معنادار دارند. نوجوانانی که در محیط خانواده با کنترل‌های عاطفی شدید، القای گناه، یا طرد روانی مواجه‌اند و همزمان در مدرسه یا گروه همسالان، احساس طرد، تحقیر یا آزار را تجربه می‌کنند، بیشتر در معرض پناه بردن به تلفن همراه برای فرار از تنش‌های بین‌فردی

و کسب احساس امنیت یا تعلق هستند. تحلیل نقش تعدیل‌کنندگی جنسیت نشان داد که این روابط در دختران قوی‌تر از پسران ظاهر می‌شود؛ یعنی همبستگی بین کنترل والدینی، قربانی شدن و استفاده مشکل‌زا از موبایل در دختران شدت بیشتری دارد. این تفاوت می‌تواند به دلایلی همچون حساسیت بالاتر دختران به روابط عاطفی، درون‌ریزی هیجانات، تمایل بیشتر به تعاملات مجازی و سبک‌های مقابله‌ای متفاوت مرتبط باشد. دختران در مواجهه با طرد یا کنترل روانی، بیش از پسران به ابزارهای دیجیتال به‌عنوان مکانیزم جبرانی و منبع آرامش هیجانی گرایش پیدا می‌کنند. بنابراین، جنسیت نه تنها به‌عنوان یک متغیر جمعیت‌شناختی، بلکه به‌عنوان یک عامل روان‌شناختی تأثیرگذار می‌تواند شدت و کیفیت رابطه بین متغیرهای اصلی پژوهش را تغییر دهد و این موضوع باید در طراحی برنامه‌های پیشگیرانه، آموزشی و مداخلاتی به‌طور جدی مورد توجه قرار گیرد.

از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر این است که نمونه صرفاً شامل دانش‌آموزان مقطع اول و دوم متوسطه شهر گرگان بود؛ بنابراین تعمیم نتایج به سایر مناطق جغرافیایی و گروه‌های سنی دیگر باید با احتیاط صورت گیرد. همچنین، استفاده از روش خودگزارشی ممکن است دقت داده‌ها را تحت تأثیر قرار داده باشد و طراحی همبستگی پژوهش نیز امکان تبیین روابط علی را فراهم نمی‌کند. بر این اساس، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی از نمونه‌های گسترده‌تر و متنوع‌تر از نظر فرهنگی و جغرافیایی استفاده شود و از روش‌های ترکیبی یا آزمایشی جهت بررسی عمیق‌تر روابط میان متغیرها بهره گرفته شود. همچنین، بررسی نقش میانجی یا تعدیل‌گر متغیرهای دیگری مانند سبک دلبستگی یا حمایت اجتماعی می‌تواند مفید باشد. در بُعد کاربردی، نتایج این پژوهش لزوم آموزش والدین را در خصوص سبک‌های فرزندپروری سالم و راهبردهای ارتباطی مؤثر با نوجوانان نشان می‌دهد. از این رو، برگزاری کارگاه‌هایی برای والدین در مدارس و همچنین اجرای برنامه‌های ارتقاء مهارت‌های اجتماعی، ابراز وجود و مقابله با قلدری برای دانش‌آموزان توصیه می‌شود. با توجه به نقش تعدیل‌گری جنسیت و آسیب‌پذیری بیشتر دختران در ارتباط بین متغیرهای مورد بررسی، آموزش‌های خاص والدگری مبتنی بر ویژگی‌های جنسیتی فرزندان می‌تواند در پیشگیری از استفاده مشکل‌زا از موبایل و کاهش آسیب‌های روان‌شناختی نقش مؤثری ایفا کند.

پی‌نوشت‌ها

1. Ron, Li & Zhang
2. Tiagi, Prasad & Bhatia
3. Problematic use of mobile phones
4. Substance use disorder
5. Chion
6. Young, Asbury, Griffith
7. Barberi, Verrastro, Papa, & Quattropani
8. Parenting styles
9. Risky behaviors
10. Dyer, Goodman, & Hardy
11. Psychological control of parents
12. Self-esteem
13. Externalization problems
14. Kins, Soenens, & Beyers
15. Chyung
16. Prosocial behaviors
17. Self-efficacy
18. Blossom
19. Faherty
20. Cyber-risky behaviors
21. Romm, & Metzger
22. Being victimized by peers
23. Iffland Kley, Neuner
24. Cooley, Fite, Hoffman
25. Traumatic schemas
26. Depression
27. Schacter, Lessard, Kiperman, Bakth
28. Alvarez-Garcia
29. Kokkinos
30. Soenens
31. Mynard, Joseph
32. Mynard, Joseph
33. Gennaro, Flores, Gomez

References

- Alvarez-García, D., Perez, J. C. N., Gonzalez, A. D., & Perez, C. R. (2015). Risk factors associated with cybervictimization in adolescence. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 15(3), 226- 235.
- Asghari, A., & Mianabadi, H. (2023). Developing a causal model of problematic mobile phone use based on self-regulation and academic procrastination with the mediating role of boredom proneness. *Cognitive Strategies in Learning*, 11(20), 233–253. [in Persian]
- Akbari Balutbengan, A., & Tale'pasand, S. (2016). Factor structure of the Persian version of the multidimensional peer-victimization scale among elementary school students in Semnan. *Koomesh*, 17(3), 660–668. [in Persian]
- Atadokht, A., Hamidifar, V., & Mohammadi, E. (2014). Problematic use and usage patterns of mobile phones among high school students and their relationship with academic performance and achievement motivation. *School Psychology*, 3(2), 122–136. [in Persian]
- Abbasi-Shavazi, M. T., Moeini, M., & Pourdian, R. (2018). Virtual space, peer association, and risky behaviors: Examining the relationship between students' virtual peer association and risky behaviors in both real and virtual spaces. *Social Order*, 10(3), 77–104. [in Persian]
- Abbasi, N., & Yousefi, F. (2020). The relationship between parental psychological control and mental vitality: The mediating role of cognitive emotion regulation. *Psychological Methods and Models*, 11(42), 15–31. [in Persian]
- Badri Gargari, R., Fathi Azar, E., Ne'mati, Sh., & Mohammadi, D. A. (2022). The effectiveness of forgiveness training program on academic hope among students who are victims of bullying. *Journal of Applied Psychological Research*, 13(2), 265–281. [in Persian]
- Blossom, J. B., Fite, P. J., Frazer, A. L., Cooley, J. L., & Evans, S. C. (2019). Parental psychological control and aggression in youth: Moderating effect of emotion dysregulation. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 44(1), 12-20.

- Barberis, N., Verrastro, V., Papa, F., & Quattropiani, M. C. (2020). Suicidal ideation and psychological control in emerging adults: The role of trait EI. *Maltrattamento e Abuso All'Infanzia: Rivista Inter disciplinare*, 22(2), 13–28.
- Chun, J. (2018). Conceptualizing effective interventions for smartphone addiction among Korean female adolescents. *Children and Youth Services Review*, 84(1), 35-39.
- Chyung, Y. J., Lee, Y. A., Ahn, S. J., & Bang, H. S. (2022). Associations of Perceived Parental Psychological Control with Depression, Anxiety in Children and Adolescents: A Meta-Analysis. *Journal of Marriage & Family Review*, 58 (2), 158-197.
- Cooley, J., Fite, P., Hoffman, L. (2021). Interactive effects of coping strategies and emotion dysregulation on risk for peer victimization. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 78(1), 135-146.
- Dyer, W. J., Goodman, M. A., & Hardy, S. A. (2022). Adolescent suicide ideation in Utah: The role of religion and family. *Psychology of Religion and Spirituality*, 14(1), 86–96.
- Fleming, L. C., & Jacobsen, K. H. (2009). Bullying and symptoms of depression in Chilean middle school students. *Journal of School Health*, 79(3), 130 -137.
- Faherty, A. N., Lowe, K., & Arnett, J. J. (2020). Mind games: Parental psychological control and emerging adults' adjustment. *Journal of Social and Personal Relationships*, 37(2), 695-714.
- Heydari Mehrnoush, Moheb, N., Vahedi, Sh., & Alivandi Vafa, M. (2022). Structural modeling of the relationship between parental psychological control and general self-efficacy with adolescents' risky behaviors: The mediating role of emotional self-regulation. *Psychological Science Journal*, 21(115), 1463–1484. [in Persian]
- Hosseini Esfidvajani, M. S., Ghorban Jahromi, R., Dortaj, F., & Hosseini, S. B. (2023). Negative emotions, fear of missing out, and cyberbullying victimization: A structural model for adolescents. *Journal of Social Psychology Studies*, 13(49), 91–101. [in Persian]
- Iffland, B., Kley, H., Neuner, F. (2023). Distinct physiological responses to social-evaluative stress in patients with major depressive disorder reporting a history of peer victimization. *Biological Psychology*, 27(1), 86-97.
- Jenaro, C., Flores, N., Gómez-Vela, M., González-Gil, F., Caballo, C. (2007). Problematic internet and cell-phone use: Psychological, behavioral, and health correlates. *Addiction Research & Theory*, 15(3), 309-20.
- Kins, E., Soenens, B., & Beyers, W. (2021). Parental psychological control and dysfunctional separation-individuation: A tale of two different dynamics. *Journal of adolescence*, 35(5), 1099-1109.
- Kokkinos, C. M., Antoniadou, N., & Markos, A. (2020). Cyber-bullying: An investigation of the psychological profile of university student participants. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 35(3), 204-214.
- Mynard H, Joseph S. (2000). Development of the multidimensional peer-victimization scale. *Aggressive Behavior: Official Journal of the International Society for Research on Aggression*, 26(2), 169-178.
- Mohammadhosseini Hajivior, A., Shiralinia, Kh., & Abbaspour, Z. (2023). The role of peer victimization and school bonding in predicting suicidal thoughts among adolescent girls. *Psychiatric Nursing*, 11(2), 64–73. [in Persian]
- Ran, G., Li, J., Zhang, Q., Niu, X. (2022). The association between social anxiety and mobile phone addiction: A three-level meta-analysis. *Computers in Human Behavior*, 130(5), 198-207.
- Romm, K. F., & Metzger, A. (2018). Parental psychological control and adolescent problem behaviors: The role of depressive symptoms. *Journal of Child and Family Studies*, 27(7), 2206-2216.

- Rezaei, F. (2020). The relationship between problematic mobile phone use and internet addiction with emotional divorce among teachers in Kermanshah. *Ravanshenasi Royesh*, 9(3), 69–76. [in Persian]
- Sharifi Rahnemo, S., Seraji, F., Sharifi Rahnemo, M., Nouri, E., & Fathi, A. (2021). Canonical analysis of the relationship between mobile phone addiction components and risky driving behaviors in youth. *Police Medicine Journal*, 1(11), 26–37. [in Persian]
- Shirafkan, A. H., Nasrollahi, A., & Hassanzadeh, R. (2020). The relationship between internet addiction, cyberbullying, and nomophobia in university students. *Information and Communication Technology in Educational Sciences*, 10(3), 105–124. [in Persian]
- Soenens B, Vansteenkiste M, & Luyten P. (2010). Toward a domain-specific approach to the study of parental psychological control: Distinguishing between dependencyoriented and achievement-oriented psychological control. *Journal of Personality*, 78(1), 217-256.
- Schacter HL, Lessard LM, Kiperman S, Bakth F, Ehrhardt A, Uganski J. (2021). Can friendships protect against the health consequences of peer victimization in adolescence? A systematic review. *School Mental Health*, 13(3), 578 601.
- Tyagi, A., Prasad, A., Bhatia, D. (2021). Effects of excessive use of mobile phone technology in India on human health during COVID-19 lockdown. *Technology in Society*, 67(10), 62-71.
- Yang, Z., Asbury, K. & Griffiths, M. D. (2019). An exploration of problematic smartphone user among Chinese university students: associations with academic anxiety, academic procrastination, self-regulation and subjective wellbeing. *International Journal of Mental Health Addiction*, 117(1), 596-614.
- Yaghoubi, S., Biroshak, B., Aghabati, E., & Ashouri, A. (2021). The mediating role of external shame and self-compassion in the relationship between peer victimization and depressive symptoms among adolescents. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 27(1), 16–31. [in Persian]